

idegenforgalmi hivatalok mellett a tájegység területének 50%-át gondozó Pilisi Állami Parkerdőgazdaságra vár. A Parkerdőgazdaság szervezettsége, felkészültsége révén és mint a környezetvédelem és kiránduló idegenforgalom döntő részének együttes gazdája a nehéz feladat megoldására úttörőként vállalkozott.

ИЗ ПРОГРАММЫ ПО РАЗВИТИЮ РАЙОНА ГОР ПИЛИШ

За Будапештом и о. Балатон, поворот Дуная занимает третьи среди территорий, имеющих значение для интуризма. Наиболее многолюдной частью этой области является район гор Пилиш, поэтому в результате двухлетних исследований теперь была разработана программа по его развитию. Программа сводит свои рекомендации в следующие группы вопросов: 1. Функция района гор Пилиш; 2. формирование населенности, ожидаемой во время насыщенности; 3. ожидаемые функциональная структура, система и грузоподъемность района; 4. предлагаемая сеть путей сообщения; 5. задачи по охране и устройству ландшафта в районе; предлагаемое использование угодий района; 7. предложение на график работ и мероприятия; 8. предложение по развитию коммунального оборудования.

FROM THE DEVELOPMENT PROGRAM OF THE PILIS REGION

After Budapest and Lake Balaton the Danube-bend is the third most important area of international tourism in Hungary. Its most frequented part is the Pilis region, of which development program has just been completed after a two-year experimental period. The proposals of the program have been summarized in the following points: (1) The role of the region; (2) Its population expected by the time of saturation; (3) The proposed functional pattern, system and capacity of the region; (4) The proposed network of transportation; (5) The tasks of regional conservation and planning; (6) The proposed land use of the region; (7) Proposals for scheduling and action programs; (8) Proposals for developing the public utilities.

634.0.903

A BÓDVA-VÖLGYI ERDŐGAZDÁLKODÁS

Petró
János

Az Országos Erdészeti Egyesület miskolci helyi csoportja ez évben a szendrői községi tanács kultúrtermében rendezte az „Erdők Napját” az iskolák közreműködésével. Az ünnepségen *Dobog Béla* iskolaigazgató ismertette a Bódva-völgy kultúrtörténetét, majd mint a szendrői erdészet vezetője előadásban bemutattam a bódva-völgyi erdőgazdálkodást. Az előadásokat erdőjárás, helyszíni fakitermelési bemutató követte az abodi Görög-erdőben.

Magam is a Bódva völgyéhez tartozom, Finken születtem. Mint erdőmérnök-hallgató a Rakaca-völgyről készítettem diplomaterveket „A víz és az erdő kapcsolata” címen. Az egyetem elvégzése óta 20 éve dolgozom a Bódva-völgyben. Több éven át irányítottam az országosan kiemelt rakaca-völgyi kopárfásításokat, s most már több mint 10 éve erdészetvezetői beosztásban vagyok.

A Bódva 54 km hosszú magyar szakaszának vízgyűjtő területe 84 ezer hektár. Jobb oldalról 8, bal oldalról 10 patak táplálja a vizet. A patakok közül legjelentősebb és legszeszélyesebb a 39 km hosszú Rakaca-patak. A borsodciráki regionális vízműnek a Rakaca-tó tározza a vizet.

A Bódva-völgy erdeit a szendrői és szini Erdészet kezeli. A felszabadulás előtt magánosok, közbirtokosságok tulajdonában voltak, s csak kis részük állami tulajdonban (szini koronaerőerdő). Így szakszerű erdőgazdálkodás általában nem folyt bennük, kevés volt a tájon a szakember. Évszázados visszamaradt tuskók, és egy-egy ma is fennálló tanúfa azonban bizonyítja, hogy valamikor itt fafaj és minőség tekintetében komoly faállományok voltak. Ezt régi írások is alátámasztják.

A fahasználatokat a múlt században és a jelenlegi első felében általában tarvágásos üzemmódban végezték, nem gyakoroltak nevelővágásokat. Néha-néha,

ha egy-egy gyéritést végeztek, ezt is csak akkor, ha pénzügyi eredménnyel járt. Amikor a faállomány elérte a 20—25 évet, cserkéregnyerés céljából újra tarra vágták. Ezt a módszert sok-sok fordulón át gyakorolták. Ennek nyomán, valamint a legeltetés következtében alakultak ki a ránk maradt, nagy részben rontott jellegű, elgyertyánosodott, elcseresedett sarjerdők. Így alakult ki sok helyütt a jellegzetes karszt-bokorerdő. A birtokos — pénzügyileg szorult helyzetben — gyakran óriási erdőrészeket tarolt le, s ezzel párhuzamosan a legeltetés nyomán igen sok kopár alakult ki (pl. Rakaca-völgye). A fasiszta háború is sok fát követelt.

A felszabadulás nagy változást hozott. Kezdetben ugyan — kb. 1948-ig — nálunk sem folyt még rendszeresnek mondható erdőgazdálkodás, ami érthető is, mert a háború okozta pusztítások helyreállítása sok fát igényelt. Ekkor még szakember is kevés volt, mert az uradalmaktól átvett ún. erdőőrök, és kerülők majdnem teljes egészében szakképzetlenek voltak. Előfordult, hogy írni is alig vagy sehogy sem tudtak. A múlt ugyanis az erdejét csak őriztetni, és nem nevelni akarta.

Az 1945 utáni szervezeti felépítés többször módosult: 1945—1948 között a miskolci Erdőgazgatósághoz tartozó erdőgondnokságok, 1948—1950 között a Miskolc NV-hez tartozó erdőgondnokságok, 1950—1955 között a Bódvavölgyi Áll. Erdőgazdaság üzemegységei, 1955—1957 között az Északborsodi Áll. Erdőgazdaság erdészetei voltunk, 1971-től napjainkig a Borsodi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság szini és szendrői erdészetei vagyunk.

A szini és szendrői erdészet területének adatai

	Közig. ter. ha	Község db	Össz. erd. ha	Eg. erdő ha	Egyéb erdő ha	Erdő- sültség %
Szin	37 682	26	18 902	13 366	5 536	50
Szendró	52 934	32	13 524	8 839	4 685	26
Összesen	90 616	58	32 426	22 205	10 221	33

ERDŐMŰVELÉS

Magtermés begyűjtése a termés nagyságától függően változó. Hazai csemetetermelés célját szolgáló igényen felül export célra is gyűjtünk, ami jelentős mennyiségű valutát hoz. Magtermelésről, mint ilyenről a múltban alig lehetett beszélni, mert csemetét sem nagyon neveltek.

A *csemetetermelés* évente 2—2,5 millió db csemete és suháng. Ha ez meghaladja egy erdészet felhasználását (pl. a szendrői Erdészet egyévi felhasználása 1 500 000 db csemete), a fölösleges csemetét és suhángot átszállítjuk, vagy értékesítjük. Általában nagyüzemi módon, lehetőség szerint gépesítéssel és kemizálással termeljük meg a csemetéket. Az új technológia bevezetésével hidegágyakban termeljük meg a kis fenyőcsemetéket. A múltban nagyon kis mértékben neveltek csemetét. Azt is primitív módon, az ún. vándorcsemetekertben.

Az *erdősítés* évi volumene 160—170 ha. A szendrői Erdészet az elmúlt 15 év alatt (1960-tól 1974-ig) 2500 ha új erdőt létesített. Ebbe nem számít az ezen idő alatt egyéb vállalati és szektorú erdősítés és fásítás, ami kb. 800 ha-ra tehető. Közvetlenül a felszabadulás után (1945-től 1960-ig) állami területen több mint 1500 ha új erdőt létesítettünk. Egyéb vállalatoknak és szektoroknak ugyancsak ezen idő alatt, beleértve a Rakaca-völgye kiemelt kopárfásítási területet is, ösz-

szességében véve több mint 1200 ha fásítást (fasorok, erdősávok, ligetek és parkok), valamint erdőtelepítést és felújítást végeztünk.

Joggal mondhatom, hogy sok szép erdősítést és fásítást, valamint parkosítást végzett 30 év alatt az Erdészet, de külön kiemelendő a Boldva község határában végzett munka. Itt a mostani 502 ha-os fanövedéket szolgáló területből 470 ha a felszabadulás utáni telepítésű. Ha még a fennmaradó 32 ha középkorú állományt is átalakítjuk, méltán nevezhetjük Boldva községet „Szocialista Erdők” községének. Kiemelt fásításként végeztük a kormány rendelete alapján a rakacai kopár-fásítást. A múltban ilyen nagyarányú fásítások és erdősítések nem voltak.

Erdészetünk ápolási alapterülete: 1400 ha. Halmazottan: 2200 ha. Állomány-tisztítás: 300—350 ha.

FAHASZNÁLAT

Évi *fakitermelés* a szini Erdészetben 27 000, a szendrői Erdészetben 32 000 bruttó m³. A fakitermelést általában STIHL benzinmotoros motorfűrészekkel, brigádok végzik. Egy-egy brigád általában 4—6 főből áll, napi teljesítése a most nemrégiben bevezetett ún. hosszú-, szálfás termelési technológiával eléri a 25—30 m³-t. A múltban munkapárok kézi fűrészszel és fejszével nagyon fáradságos módon, alacsony bérért végezték a fakitermelést. Napi 12—14 órát dolgoztak és hogy valamennyit aludni is tudjanak, kint, a maguk ásta, készítette földkunyhókban laktak, sokszor télen is. A felszabadulás után állandó fejlődéssel értünk el idáig, amikor is gépkocsikkal szállítjuk otthonról otthonig a dolgozókat és a munkaidő is csak napi 8 óra, sőt kéthetenként szabad szombatjuk is van.

A *kiközelítés* a múltban kézi erővel, kézi szánkós közelítéssel és szekérrel történt. Ma már a lovat is csak meredek lejtésű területeken és gyérítési állományokban használjuk faanyag vontatásra, minden más helyütt a gépek különböző típusaival dolgozunk. Mindez szükséges is volt, mert pl. egy-egy erdészet évi fahasználati tevékenysége ezelőtt 15 éve még csak 8—10 ezer m³ volt.

FAFELDOLGOZÁS

Fafeldolgozás a Bódva völgyén a szini vasútállomás mellett levő szini Erdészethez tartozó fatelepen történik, mely üzem 1960-ban indult két szalagfűrészszel. Elsősorban vasúti talpfát és bányadeszkát termelt. 1968-ban új épületet kapott az üzem, 1973-ban korszerűsítettük. Jelenleg 4 szalagfűrész és 4 körfűrész dolgozik, főbb termékek: bútortéc, parkettfriz, bányadeszka, rakodólap és nyélárúk. Átlagosan évente 4—5 ezer m³ alapanyagot dolgoz fel.

VADGAZDÁLKODÁS

Elsősorban a szini Erdészet területén jelentős. Vadrezervátumában 320 szarvas, 130 disznó, 100 őz él. Éves kilövési terv 100 szarvas, 40 disznó, 10 őz. A vadrezervátumon kívül a szini Erdészet területén három vadásztársulat működik. A szendrői erdészet területén pedig négy vadásztársulat.

*

Ha visszatekintünk 1945-ig, nyugodtan mondhatjuk, hogy nem volt hiábavaló az erdészeti dolgozók munkája, melyben segítségünkre voltak az iskolák, a termelőszövetkezetek, az állami gazdaságok és sok mások. A nemes összefogásért és eredményért köszönet mindenkinek, aki 30 éven át segítette az erdőgazdálkodást, az erdészek munkáját ezen a gyönyörű szép és kedves területünkön, a Bódva-völgyében.